

Sygn. akt IV CSK 579/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z wniosku E. S.
przy uczestnictwie E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 21 czerwca 2018 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawczynie na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca E. S. powołała się na istotne zagadnienia prawne dotyczące sytuacji, w której w toku postępowania o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem właściciel infrastruktury przesyłowej podnosi zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Wskazała także na potrzebę wykładni art. 102 w związku z art. 13 § 2 i art. 227 k.p.c. związaną z wątpliwością, czy konkretna – przedstawiona we wniosku – sytuacja mieści się w kręgu szczególnie uzasadnionych wypadków, przemawiających za odstąpieniem od obciążenia strony kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego wielokrotnie podnoszono, że powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien nosić w sobie znamię nowości, odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które

prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl. i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Problemy wskazane przez skarżącą nie czyniły zadość tym wymaganiom, ponieważ poruszona w nich problematyka była już wiele razy wyczerpująco wyjaśniana w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W judykaturze wskazano zwłaszcza, że służebność gruntowa odpowiadająca treści służebności przesyłu ma charakter czynny i obejmuje w szczególności uprawnienie do utrzymywania posadowionych na nieruchomości urządzeń i korzystania z nich zgodnie z ich przeznaczeniem, nie obejmuje natomiast innych ograniczeń własności związanych z oddziaływaniem linii elektroenergetycznej w ramach tzw. pasa ochronnego. W przypadku, w którym nabycie służebności przez zasiedzenie badane jest jedynie incydentalnie, na skutek zarzutu uczestnika postępowania, nie jest przy tym konieczne precyzyjne określenie granic (pasa) służebności, a wymaganie, by faktyczne władanie nieruchomością miało charakter nieprzerwany, należy oceniać z uwzględnieniem właściwości urządzenia i jego funkcji, nie zaś jako konieczność prowadzenia ciągłych bądź częstych robót naprawczych lub konserwacyjnych (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r., II CSK 822/15, niepubl., z dnia 23 lutego 2017 r., V CSK 317/16, niepubl., z dnia 10 listopada 2017 r., V CSK 33/17, niepubl., z dnia 6 kwietnia 2018 r., IV CSK 542/17, niepubl., z dnia 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18, niepubl. i powołane w tych rozstrzygnięciach dalsze orzecznictwo).

Wykazaniu przyczyny kasacyjnej nie mogły służyć także wywody dotyczące możliwości (powinności) zastosowania – w konkretnej sytuacji – art. 102 k.p.c., zważywszy, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym od rozstrzygnięć orzekających o istocie sprawy lub z nimi zrównanych (art. 398¹ § 1 k.p.c., art. 519¹ k.p.c.), a tym samym problematyka kosztów procesu, jako akcydentalna i uboczna względem głównego nurtu sprawy, nie może przesądzać o potrzebie jej przyjęcia do rozpoznania. Ustawodawca

nieprzypadkowo zresztą posługuje się w art. 102 k.p.c. słowem „może”, podkreślając daleko idącą dyskrecję w stosowaniu tego przepisu przez sąd. W konsekwencji, przepis ten może podlegać wykładni jedynie w kontekście konkretnej sprawy, z uwzględnieniem jej wszystkich okoliczności, co koliduje z celem przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 520 § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.